

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlementet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Europan parlamenti Europaparlamentet

L-UNJONI EWROPEA U L- ORGANIZZAZZJONI DINIJA TAL-KUMMERĆ

L-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO) taħdem biex tiggarantixxi sistema internazzjonali ta' kummerċ ibbażata fuq ir-regoli. Minkejja l-intopp fin-negożjati kummerċjali, qed jiġu esplorati modi ħalli jiġu modernizzati r-regoli tad-WTO u jiġu indirizzati sfidi globali ġodda. Fl-ambitu tat-Trattat ta' Lisbona, il-Parlament jilleġiżla b'mod konċunt mal-Kunsill, jeħtieġlu japprova kwalunkwe tibdil jew ftehimiet tad-WTO ġodda u għandu rwol ta' skrutinju importanti dwar il-politika kummerċjali internazzjonali.

Fl-ewwel deċennji tas-seklu 20, kwistjonijiet kummerċjali wasslu lill-pajjiżi biex jippenjaw ruħhom f'interazzjonijiet dejjem aktar kumplessi, u b'hekk inħolqot il-ħtiega ta' pjattaforma li tiffacilita u tirregola r-relazzjonijiet kummerċjali. Il-Ftehim Ĝenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ tal-1947 (GATT), li kien ir-riżultat ta' dan, mhux biss ipprovda forum ta' diskussjoni madwar mejda, biex b'hekk inħoloq approċċ multilaterali għall-kummerċ, iżda stabbilixxa wkoll sistema ta' regoli dwar il-kummerċ rikonoxxuti fil-livell internazzjonali. L-idea sottostanti kienet li jinħolqu kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni għall-membri kollha permezz ta' "tnaqqis sostanzjali fit-tariffi u ostakoli oħra għall-kummerċ, u l-eliminazzjoni tat-trattament diskriminatorju fil-kummerċ internazzjonali"^[1].

Hekk kif il-kummerċ internazzjonali žviluppa lil hinn minn prodotti tanġibbli biex jinkludi servizzi u ideat, il-GATT ġie ttrasformat u istituzzjonalizzat bħala l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO). Din l-organizzazzjoni ġiet stabilita fl-1995 bħala riżultat tac-Čiklu tal-Urugwaj ta' negozjati kummerċjali, u inkorporat ftehimiet kummerċjali preċedenti, bħall-GATT innifsu, il-Ftehim dwar il-Biedja u l-Ftehim dwar it-Tessuti u l-ħwejjeg, kif ukoll ftehimiet ġenerali oħra. Il-ftehimiet ġodda l-aktar sinifikanti kienu l-Ftehim Ĝenerali dwar il-Kummerċ fis-Servizzi (GATS) u l-Ftehim dwar l-Aspetti tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali Relatati mal-Kummerċ (TRIPS). Fi Frar 2017, daħal fis-seħħi il-Ftehim ta' Faċilitazzjoni tal-Kummerċ, li kien l-ewwel ftehim multilaterali konkluż mindu twaqqfet id-WTO. Fl-2022, wara li ġie pospost darbtejn minħabba r-restrizzjonijiet li rriżultaw mill-pandemija tal-COVID-19, intlaħaq ftehim dwar is-sussidji tas-sajd u emenda għat-TRIPS għall-vaċċini kontra l-COVID-19 fit-12-il Konferenza Ministerjali f'Ġinevra. Madankollu, sabiex inlaħħqu mal-iżviluppi reċenti f'ambjent tal-kummerċ li qed tinbidel malajr, ħafna membri, inkluża l-UE, jemmnu li għadha

[1] Il-paragrafu introduttorej tal-Ftehim GATT (1947).

meħtieġa riforma fundamentali tad-WTO, pereżempju fl-oqsma tal-kummerċ u s-saħħha, l-enerġija, il-kummerċ elettroniku, l-ażevolar tal-investiment u s-sussidji industrijali.

Id-WTO taħdem biex tippromwovi kummerċ ħieles, b'mod partikolari billi tiżgura li l-pajjiżi jżommu r-ritmu fit-tnejħiha tal-ostakli għall-kummerċ fit-taħditiet kummerċjali. Attwalment, żewġ terzi tal-membri tad-WTO huma pajjiżi li qed jiżviluppaw, fatt li jippermetti lill-ekonomiji fi tranzizzjoni u lill-pajjiżi l-anqas žviluppati (LDCs) jużaw il-kummerċ miftuħ biex javvanzaw l-isforzi tagħhom favur l-iżvilupp.

IL-MEKKANIŻMU GħAS-SOLUZZJONI TAT-TILWIM KUMMERċJALI

Waħda mill-kisbiet l-aktar importanti tad-WTO hija l-konsolidazzjoni tal-Korp għas-Soluzzjoni tat-Tilwim, li għandu s-setgħa li jieħu deċiżjonijiet dwar tilwim kummerċjali u li jara li d-deċiżjonijiet tiegħu jiġu infurzati. Dan il-mekkaniżmu għas-soluzzjoni tat-tilwim jaħdem fuq il-baži ta' regoli definiti minn qabel li jippermettu lill-membri tad-WTO, indipendentement mis-saħħha politika jew forza ekonomika tagħhom, iressqu lmenti dwar allegat ksur tar-regoli tad-WTO u jfittxu riparazzjoni. Dan il-mekkaniżmu wassal għal tnaqqis fl-użu tal-miżuri ta' difiża unilaterali, li preċedentemente kienu jintużaw mill-pajjiżi u li spiss ipprovokaw ritaljazzjoni mill-pajjiżi fil-mira, u xi kultant dan wassal għal gwerer kummerċjali veri u propriji.

Sa issa, is-sistema għas-soluzzjoni tat-tilwim tad-WTO serviet biex tiggarantixxi li l-membri aktar b'saħħithom ma jipprevalux fuq dawk aktar dgħajfa, u pprovdiet regoli ċari dwar il-miżuri ta' ritaljazzjoni. Madankollu, il-Korp tal-Appell effettivament m'għadux ježisti peress li l-membri tiegħu waslu fl-aħħar tal-mandati tagħhom u l-postijiet vakanti ma mtlewx. Biex tingħe-leb din is-sitwazzjoni, l-UE u l-Istati Membri tagħha, flimkien mal-25 membru tad-WTO, tat-bidu għal inizjattiva għal mekkaniżmu alternattiv imsejja ġiarrar. I-arrangament proviżorju ta' arbitraġġ tal-appell bejn bosta partijiet (MPIA) li jikkonsisti f'10 arbitri li se jisimgħu l-appelli tar-rapporti tal-bord tad-WTO fl-ambitu tal-MPIA.

Sa mill-ħolqien tad-WTO, l-UE kienet waħda mill-ikbar utenti tas-sistema għas-soluzzjoni tat-tilwim tad-WTO. Bejn l-1995 u l-2022, l-Unjoni kienet involuta f'203 każ għas-soluzzjoni tat-tilwim, 110 bħala lmentatur u 93 bħala konvenuti^[2]. F'216-il każ ieħor, din talbet l-i-status ta' parti terza, ħaġa li tippermetti lill-membri tad-WTO jissorveljaw it-tilwim li jinvolvi partijiet oħra. L-UE, li hija rrappreżentata mill-Kummissjoni Ewropea, sikwit fittxet li ttejjeb u tiċċara l-ftehimiet tad-WTO billi titlob deċiżjonijiet mingħand il-bordijiet jew il-Korp tal-Appell tagħha.

Il-Parlament Ewropew isegwi mill-qrib l-iżvilupp tat-tilwim li jinvolvu lill-UE. Il-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonal tal-Parlament jippreżenta l-fehmiet tiegħu dwar it-tilwim kummerċjali permezz ta' rapporti, seduti ta' smiġħ pubbliċi u mistoqsijiet orali lill-Kummissjoni u lill-Kunsill.

IČ-ĊIKLU TA' DOHA U LIL HINN MINNU

Mill-2001, il-membri tad-WTO kienu impenjati f'ċiklu wiesa' ta' negozjati kummerċjali multilaterali magħirufa bħala c-Ċiklu ta' Doha jew l-Aġenda ta' Doha għall-Iżvilupp (DDA), bil-ġhan ewljen jkun li l-iżvilupp jitpoġġa fil-qalba tas-sistema tal-kummerċ dinji.

[2]Cifri mill-1 ta' Ottubru 2023. [Is-sit web tad-WTO](#).

It-taħditiet ta' Doha jfittxu li jagħtu rwol dejjem akbar lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw u li jsaňħu l-kapaċità tagħhom li jibbenefikaw mill-kummerċ internazzjonali u jgħinuhom jiġi għieldu l-faqar.

Sa mill-bidu, id-DDA kienet ibbażata fuq il-principju ta' "impenn uniku"^[3], u għadha miftuħa.

Madankollu, it-taħditiet staġnaw fuq kwistjonijiet ewlenin, prinċipalment dawk relatati mal-aċċess għas-suq. L-aktar differenzi sinifikanti huma dawk bejn il-pożizzjonijiet tal-pajjiżi emerġenti l-kbar u dawk tal-pajjiżi jew blokki industrijalizzati rigward il-mod li bih għandha tissawwar mill-ġdid is-sistema kummerċjali internazzjonali.

L-UE appoġġjat il-varar ta' čiklu wiesa' u ambizzjuż. Hija qieset li dan kien l-aħjar mod kif jitwettaq it-tkabbir ekonomiku u jsiru gwadanji fl-iż-żvilupp għall-partecipanti kollha u jithallew marġini għall-kompromessi meħtieġa. Madankollu, minkejja l-isforzi konsiderevoli ta' għadd ta' partecipanti (b'mod partikolari l-UE), il-possibbiltà ta' konklużjoni b'succcess tan-negożjati għada 'l bogħod. Fl-11-il Konferenza Ministerjali f'Dicembru 2017, gruppi ta' membri tal-istess fehma tad-WTO ħarġu dikjarazzonijiet konġunti dwar l-avvanz tad-diskussionijiet dwar il-kummerċ elettroniku, dwar l-żvilupp ta' qafas multilaterali dwar il-facilitazzjoni tal-investiment, dwar it-tnedija ta' grupp ta' ħidma dwar l-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju (MSMEs) u dwar l-avvanz tat-taħditiet li għaddejjin dwar ir-regolamentazzjoni domestika tal-kummerċ fis-servizzi. Dawn in-negożjati plurilaterali tal-inizjattiva ta' dikjarazzjoni konġunta huma miftuħa għall-membri kollha tad-WTO.

Fis-17 ta' Ġunju 2022, it-12-il Konferenza Ministerjali tad-WTO laħqet ftehim storiku dwar it-tmiem tas-sussidji mhux sostenibbli tas-sajd, wara aktar minn 20 sena ta' negożjati. Dan huwa l-ewwel ftehim multilaterali li qatt sar iffukat fuq is-sostenibbiltà u l-ewwel ftehim ġdid tad-WTO mill-2013 'il hawn. Il-ftehim huwa pass kruċjali biex jiġi żgurat li s-sussidji tas-sajd ifittxu s-sostenibbiltà bħala l-objettiv ewljeni tagħhom u jevitaw li jagħmlu ħsara lill-oċeani u lill-istokkijiet tal-ħut, peress li dawn huma indispensabbi għall-ġajnejn tal-komunitajiet kostali madwar id-dinja.

Barra minn hekk, ġew miftiehma l-passi spċifici li jmiss lejn riforma tad-WTO, inkluż ir-restawr ta' rwol ta' soluzzjoni tat-tilwim li jiffunzjona bis-sħiħ għall-organizzazzjoni. Għiet adottata wkoll dikjarazzjoni ministerjali dwar ir-rispons tad-WTO għall-pandemja u l-istat ta' tħejjija għall-pandemji futuri, flimkien ma' eżenzjoni ta' certi obbligi ta' proprjetà intellettuali b'rasha mal-vaċċini kontra l-COVID-19. F'rispons konġunt għas-sitwazzjoni drammatika attwali tal-ikel li tirriżulta mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russia kontra l-Ukrajna, il-membri tad-WTO qablu li jeżerċitaw trażżeen fuq ir-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni u li jeżentaw ix-xiri umanitarju tal-Programm Dinji tal-ikel minn tali restrizzjonijiet. Fl-aħħar nett, intlaħaq ftehim biex il-moratorju fuq id-dazji doganali fuq il-kummerċ elettroniku jiġi estiż sal-Konferenza Ministerjali tad-WTO li jmiss.

Wara l-inizjattiva tal-UE, il-biċċa l-kbira tal-membri tennew is-solidarjetà tagħhom mal-Ukrajna. L-UE rawmet ukoll aktar kooperazzjoni dwar l-indirizzar tat-tibdil fil-klima. Il-Konferenza Parlamentari dwar id-WTO, organizzata b'mod konġunt mill-Parlament Ewropew u l-Unjoni Interparlamentari, regolarmen toffri opportunità għal

[3]Il-principju ta' "impenn uniku" essenzjalment ifisser li "mhu miftiehem xejn sakemm ikun miftiehem kollo".

parteċipazzjoni kostruttiva (ara aktar 'l isfel jekk trid aktar informazzjoni dwar din il-konferenza). Il-Parlament, f'diversi okkażjonijiet, talab li jitkomplew in-negożjati, filwaqt li enfasizza l-importanza taċ-Ċiklu ta' Doha għall-kummerċ u l-iżvilupp ekonomiku dinji.

Il-Parlament kien ukoll involut mill-qrib ukoll fin-negożjati għal ftehimiet aktar limitati, bħan-negożjati li għaddejjin bħalissa dwar il-kummerċ elettroniku. Huwa jattendi I-Konferenzi Ministerjali tad-WTO, bħala parti mid-Delegazzjoni tal-UE. Il-Parlament qed ikompli jsegwi l-iżviluppi fid-WTO, b'mod partikolari t-thejjija għat-13-il Konferenza Ministerjali tad-WTO (MC 13) li se ssir fis-26-29 ta' Frar 2024 f'Abu Dhabi, I-Emirati Għarab Magħquda.

L-UE U D-WTO

Sa issa, I-UE kellha rwol čentrali fl-iżvilupp tas-sistema kummerċjali internazzjonali sa mit-Tieni Gwerra Dinjija. Attwalment, I-UE qed tesplora l-possibbiltà li timmodernizza d-WTO^[4].

Bħall-GATT (u aktar tard, id-WTO), I-UE nnifisha oriġinarjament kienet mañsuba biex tneħħi l-ostakli doganali u tippromwovi l-kummerċ bejn I-Istati Membri tagħha. Is-suq uniku tal-UE kien imnebbäħ parjalment mill-principji u l-prattiki tal-GATT. L-Unjoni dejjem kienet fost il-promoturi ewlenin ta' kummerċ internazzjonali effettiv imsejjes fuq l-istat tad-dritt. Tali sistema tgħin biex jiġi żgurat li n-negożji tagħha jagħdu aċċess ġust għas-suq lil hinn mill-fruntieri tagħha, u għaldaqstant tappoġġja t-tkabbir ekonomiku, kemm domestikament kif ukoll f'pajjiżi terzi, b'mod partikolari f'pajjiżi anqas žviluppati.

Il-politika kummerċjali komuni tal-UE hija wieħed mill-oqsma li fihom I-Unjoni bħala tali għandha kompetenza sħiħa u esklużiva. Fi kliem ieħor, I-UE topera bħala attur uniku fid-WTO u hija rrappreżentata mill-Kummissjoni u mhux mill-Istati Membri. Il-Kummissjoni tinneħgo ja l-ftehimiet kummerċjali u tiddefendi l-interessi tal-UE quddiem il-Korp għas-Soluzzjoni tat-Tilwim tad-WTO f'isem is-27 Stat Membru tagħha. Il-Kummissjoni tikkonsulta u tirrapporta regolarmen lill-Kunsill u lill-Parlament dwar il-kontenut u l-istrateġija għad-diskussionijiet multilaterali. Skont it-Trattat ta' Lisbona, il-Kunsill u l-Parlament huma koleġiżlaturi b'vuċi ugħali dwar kwistjonijiet kummerċjali internazzjonali.

Permezz tad-WTO, I-UE ħadmet ukoll biex tippromwovi qafas multilaterali għan-negożjati kummerċjali, bil-għan li dawn jikkomplementaw in-negożjati bilaterali. Madankollu, l-istaġnar fiċ-Ċiklu ta' Doha u l-fatt li sħab kummerċjali oħra qed jirrikorru għal ftehimiet bilaterali giegħ lu lill-UE biex parjalment terġa' tikkunsidra l-istrateġija li ilha tħaddan għal żmien twil, u tmur lura għal negożjati reġjonali u bilaterali.

Is-sitwazzjonijiet ta' ntopp attwali fid-WTO huma wkoll sinjal li s-sistema kummerċjali internazzjonali nbidlet b'mod drammatiku f'dawn l-aħħar 20 sena. Is-sistema evolviet, b'atturi ġoddha – essenzjalment pajjiżi fi tranżizzjoni u pajjiżi li qed jiżviluppaw – li jiżvolgu rwol čentrali. Il-liberalizzazzjoni tas-sistema kummerċjali internazzjonali kienet ta' beneficiju għal uħud mill-pajjiżi li qed jiżviluppaw, li esperjenzaw fażi mingħajr preċedent ta' tkabbir ekonomiku sostnun. L-UE hi konxja ferm ta' din id-dinamika l-ġidha. Hija indikat il-ħtieġa li nmorru lil hinn mill-approċċ ta' negożjar ta' dawn l-aħħar

[4] Staqrrija għall-istampa dwar l-[Approċċ komprensiv tal-Kummissjoni Ewropea għall-modernizzazzjoni tad-WTO](#).

snin u nippruvaw approċċi innovattivi biex nindirizzaw l-importanza dejjem akbar ta' kwistjonijiet regolatorji, meta mqabbla mat-tariffi. [Fi Frar 2023, l-UE pproponiet tliet oqsma ewlenin għal deliberazzjoni ffukata^{\[5\]}](#) fl-MC 13, jiġifieri l-politika kummerċjali u l-intervent mill-Istat biex jiġu appoġġati l-industriji, il-kummerċ u l-isfidi ambjentali globali, kif ukoll il-kummerċ u l-inklužività.

IL-KONFERENZA PARLAMENTARI DWAR ID-WTO

Il-Konferenza Parlamentari dwar id-WTO hija organizzata b'mod konġunt mill-Parlament Ewropew u mill-Unjoni Interparlamentari (IPU) u hija maħsuba biex issaħħaħ id-demokrazija fil-livell internazzjonali billi tintroduċi dimensjoni parlamentari għall-kooperazzjoni kummerċjali multilateral.

L-ewwel laqgħa formali tad-deputati parlamentari fid-WTO tmur lura għall-Konferenza Ministerjali tad-WTO li saret f'Seattle f'Dicembru 1999. Fl-2001, il-Parlament u l-IPU qablu li jaggiegaw l-isforzi tagħhom u jorganizzaw laqgħa parlamentari waqt il-konferenza tad-WTO f'Doha. Din il-laqgħa bniet il-pedamenti ta' dik li llum hi magħrufa bħala l-Konferenza Parlamentari dwar id-WTO.

Din il-konferenza tiprovd forum fejn il-membri parlamentari minn madwar id-dinja jkunu jistgħu jaqsmu bejniethom il-fehmiet, l-informazzjoni u l-esperjenzi tagħhom fir-rigward ta' kwistjonijiet kummerċjali internazzjonali. Il-partecipanti jissorveljaw l-attivitàajiet tad-WTO; jippromwovu l-effikaċja tad-WTO u l-attegġġiment ġust tagħha; jipromwovu t-trasparenza fil-proċeduri tad-WTO; jaħdmu biex itejbu d-djalogu bejn il-gvernijiet, il-parlamenti u s-soċjetà civili; jinfluwenzaw id-direzzjoni tad-diskussionijiet fi ħdan id-WTO; u jiżviluppaw il-kapaċită tal-parlamenti nazzjonali fi kwistjonijiet kummerċjali internazzjonali.

Il-Konferenza Parlamentari dwar id-WTO tiltaqa' waqt il-Konferenzi Ministerjali tad-WTO. Madankollu, bħala rिष्टत tal-pandemija, ma kienx possibbli li wieħed jiltaqa' fil-qafas limitat tat-12-il Konferenza Ministerjali, iżda wieħed jittama li jkun possibbli fit-13-il Konferenza Ministerjali li ġejja.

Wolfgang Igler
10/2023

[5] Ara wkoll il-Kummissjoni Ewropea: https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-calls-wto-address-current-policy-challenges-through-focused-deliberation-2023-02-22_en#:~:text=A%20fully%20functioning%20WTO%20dispute,ambitious%20outcomes%20in%20ongoing%20work.

